

Laak-Noord wordt weer aantrekkelijke woonwijk

Laak-Noord met z'n 6300 inwoners en 2400 woningen wordt opgeknapt. De gemeente en de woningcorporaties Staedion en Vestia willen dat het een multiculturele, rustige en leefbare woonwijk wordt. De afgelopen tijd zijn al verbeteringen aangebracht. Zo is het Cromvlietplein opnieuw ingericht met het nieuwe buurtpark Paal en Perk, een stadsboerderij en een Haags Hopje, wordt het zwerfvuil aangepakt en is eind dit jaar op de hoek van de Rijswijkseweg en de Neherkade de bouw klaar van 42 appartementen en winkels. Een deel van de appartementen verhuurt Vestia aan de stichting De Compaan, die verstandelijk gehandicapten begeleidt. Ook is er een leefbaarheidscoördinator en zijn enige honderden woningen beveiligd tegen inbraak.

Het plan voor de komende jaren omvat een groot aantal maatregelen. Zo komt er een onderzoek naar de haalbaarheid van een politiepost, worden de sportactiviteiten op het Ketelveld nieuw leven ingeblazen en wordt deze maand in de Draaistraat de eerste paal geslagen voor de bouw van 32 appartementen en bedrijfsruimte. Ook aan de Neherkade-Gemaalstraat komt nieuwbouw. Het verouderde woningcomplex aan de Zuigerstraat wordt gesloopt. Daar komen eengezinskooptwoningen en huurappartementen voor ouderen en zorgbehoevenden. De portieken aan de Molenaarstraat en de Schoepaan en de bergingen aan de Noordpolderkade-Elboogstraat worden verbeterd, het binnenterrein Schoepaan-Stuwstraat wordt opgeknapt en donkere plekken bij wooncomplexen worden verlicht.

De corporaties verkopen 166 huurwoningen aan de Schoepaan, Noordpolderkade en Trekweg/Peilstraat/Molenaarstraat en de gemeente geeft subsidie voor particulier woningonderhoud. Het verzorgingshuis Wenckebach wordt een woonzorginstelling voor de directe omgeving en het centrum Molenwijk wordt verbeterd. De pleinaanpak in de Wenckebachstraat wordt opgevoerd om overlast door rondhangende jongeren tegen te gaan. Overboring en onderhoud worden bestreden, de openbare ruimte wordt opnieuw ingericht en er komt meer toezicht op ongewenst gedrag en vervuiling. De Ketelstraat wordt opnieuw ingericht en De Spil wordt opgeknapt of gesloopt voor de bouw van een school, naschoolse opvang en sociaal-culturele voorzieningen.

Hoewel door de komst van winkels en bedrijven de wijk is opgeknapt, is vervuiling nog steeds een groot probleem. Mogelijkheden om dit aan te pakken zijn twee keer per week het vuil ophalen, het grofvuil flexibel ophalen en het Buurtbeheerbedrijf te laten vegen. Omdat er in Laak-Noord veel allochtonen wonen, zijn meer contacten nodig met Antilliaanse en Marokkaanse jongeren.

> Bouwgrond

Het gebied van Laak-Noord, de vroegere Molenwijk, maakte tot 1901 deel uit van de Noordpolder op het grondgebied van Rijswijk tussen de Hoefkade en de Van Vredenburgweg. Al in 1844 stond Rijswijk het gedeelte van de Hoefkade tot de Laak aan Den Haag af. Aan het eind van de 19e eeuw wilde Den Haag nog een deel van de Noordpolder bij haar grondgebied voegen omdat er grote behoefte was aan bouwgrond voor de groeiende stad. Den Haag wilde zelfs de grens verleggen tot aan de

Herenstraat, maar Rijswijk verzette zich daar fel tegen. Daarom volstond Den Haag met het verleggen van de grens tot de Broeksloot. Dat gebeurde op 1 januari 1901. De Noordpolder werd bemalen door de Broekslootmolen en de Laakmolen. De Broekslootmolen werd halverwege de 16e eeuw gebouwd en in 1871 door een stoomgemaal vervangen. De Laakmolen op de hoek van de Laakkade en de Trekweg dateert van 1699 en is gebouwd op de fundamenten van een vroegere raymolen. Deze naam is waarschijnlijk afgeleid van raeybraken (radbraken). De molen stond namelijk vlak bij het Galgenheul, een van de galgenvelden van het Hof van Holland, de rechtbank van de provincie. Op een galgenveld werden de lijken van misdadigers als afschrikwekkend voorbeeld opgehangen aan een galg of zittend op een rad geplaatst. Later sprak men van Galgemolen.

> Brand

In 1938 werd het Haagse deel van de Noordpolder ont-polderd voor de stadsuitbreiding. De afwatering liep via het riool. De gemeente kocht de Laakmolen voor het bemalen van het overtollige water van de plantsoenen in de wijk. In 1980 besloot de gemeente de molen te restaureren, maar voordat het zover was werd de molen in 1982 door brand zwaar beschadigd. De bewoners van Laak-Noord voerden actie om de restauratie op gang te brengen. Op 11 november 1983 werd met het herstel van de molen begonnen. Anderhalf jaar later, vlak voordat de molen weer was hersteld, verwoestte een brand de molen voor de tweede keer. Door een hernieuwde restauratie staat de molen in volle glorie op zijn oude plek.

Dwars door de Noordpolder liep de 'wech tusschen Die Haghe ende de Hornebregge by Ryswic': de straatweg naar Rijswijk. In 1907 werd de straatnaam Rijswijkseweg, een naam die al lang in gebruik was. Deze vanouds belangrijke weg lag laag in de Noordpolder en stond daardoor in de Middeleeuwen een groot deel van het jaar onder water. Omdat de weg aansloot op het centrum van Den Haag en steeds meer wagens en paarden richting Binnenhof gingen, was onderhoud voortdurend nodig. Halverwege de 16e eeuw werden honderden wagens zand op de weg aangebracht en aan beide kanten een sloot gegraven. De uitgebaggerde aarde werd met 'crouwaghens' op de weg gestort, waardoor het wegdek steviger werd en hoger kwam te liggen. In deze periode werd ook de Trekvluit uitgediept om het gebied tegen wateroverlast te beschermen.

In de 17e eeuw was het op de weg naar Rijswijk zo druk dat werd besloten de weg te bestraten. Dat was bijzonder, omdat er maar heel weinig buitenwegen met een stenen plaveisel waren. Reizigers moesten tol betalen voor het onderhoud van de weg. Ook de afwatering van de polder werd verbeterd. De watermolen bij de Laak werd in 1699 vernieuwd en was om meer wind te vangen twee meter hoger dan de oude molen, die er al rond 1545 stond. In de Trekvluit aan de andere kant van de polder, de oude waterverbinding van Den Haag met Delft en Leiden, voeren schuiten. Ze werden getrokken door paarden die op het jaagpad liepen. De walkant werd in 1889 bestraat en zo ontstond de Trekweg.

Nadat een eerste uitbreidingsplan voor Den Haag was verworpen, vroeg de gemeente in 1907 architect Berlage een nieuw plan te maken. Dit werd in 1911 goedgekeurd. De ontwikkeling van de Molenwijk luidde in feite het begin van de Haagse sociale woningbouw in. Doel was vooral gezinnen met lagere inkomens te huisvesten. Rond 1920 werden er 1800 portiek- en poortwoningen gebouwd in smalle straten met weinig groen. In de gemeenteraad was niet iedereen gelukkig met de woningen van Berlage. In 1919, bij de behandeling van het voorstel 902 woningen te bouwen aan en nabij de Trekweg, sprak het communistisch raadslid Coltof over de "verderfelijke wijze, waarop de voorziening in den woningnood plaatsvindt". Hij vond dat de gemeente de arbeiders in huurka-

zernes samenpakte met de bedoeling "het levenspeil van de arbeidersklasse niet op te voeren, maar neer te drukken". Maar door de grote woningnood moest ook hij voor het voorstel stemmen.

> Wantoestanden

Berlages woningen waren inderdaad vrij klein. De bewoners konden naar het badhuis in het Haags Tehuis voor Ongehuwden aan de Rijswijkseweg, in 1925 gesticht door de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen voor alleenstaande mannen. Dat moest 'verbetering brengen in het commensaalsleven met zijn bekende wantoestanden, verbonden aan het leven van ongehuwde mannen in vaak reeds te klein behuisde arbeidersgezinnen of op kamers bij kamerverhuursters, die trachtten er zooveel mogelijk van te trekken en daartegenover zoo weinig mogelijk geven'. De 450 kleine kamertjes vonden gretig aftrek. Er waren zelfs wachtlijsten. In de oorlog zat de Sicherheitsdienst in het gebouw.

Laak-Noord is al in de jaren '70 grootscheeps vernieuwd. Oude huurwoningen werden vervangen door nieuwe portiekflats, langs de randen van de wijk werden de vooroorlogse particuliere woningen opgeknapt en er kwam een buurtpark. Eind jaren '90 ging het ondanks de stadsvernieuwing niet goed in Laak Noord. De wijk kampte met een slecht imago en sommige oplossingen uit de stadsvernieuwing voldeden niet meer. Daarom hebben de gemeente en de woningcorporaties besloten de wijk te herstructureren. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar fysieke maatregelen, maar ook naar de sociale samenhang en de leefbaarheid. Daardoor moet Laak-Noord een aantrekkelijke woonwijk worden met allerlei soorten woningen en voorzieningen voor verschillende bevolkingsgroepen. Ook kunnen daardoor meer mensen in hun wijk blijven wonen omdat ze een geschikte andere woning kunnen vinden en wordt Laak-Noord bovendien aantrekkelijk voor nieuwkomers van buiten de wijk.

"Mensen in Laak-Noord willen meedenken over de leefbaarheid"

>Leefbaarheidscoördinator Els Vermeulen: "Laak-Noord heeft veel positieve kanten".

Vanuit de gerenoveerde school aan de Ketelstraat in Laak-Noord opereert Els Vermeulen als leefbaarheidscoördinator. Ze vindt dat Laak-Noord veel positieve kanten heeft. De wijk ligt dichtbij het centrum en heeft allerlei voorzieningen en een stadsboerderij. De wijk moet ook schoon, heel en veilig zijn, want dat is goed voor de leefbaarheid. Haar motto: kom je afspraken na.

Als leefbaarheidscoördinator probeert Els Vermeulen de samenwerking te stimuleren tussen instellingen, de gemeente, woningcorporaties en bewonersgroepen. Ze brengt alle partijen bij elkaar en is vooral het aanspreekpunt in de wijk. Een van de problemen is volgens haar dat mensen maar kort in Laak-Noord wonen. "Daardoor voelen bewoners zich niet met de wijk verbonden en zich ook niet verantwoordelijk. De sociale samenhang wordt daardoor steeds minder. Dat is erg jammer want Laak-Noord heeft veel positiefs".

Met een kleinschalige aanpak wil ze bewoners bij activiteiten in de wijk betrekken. Eerst heeft ze allerlei instellingen en bewonersorganisaties bezocht. "Het is belangrijk dat de mensen me kunnen vinden en weten wat ik voor ze kan betekenen. Ik heb gemerkt dat de wijk welkom en dat mensen willen meedenken over de leefbaarheid in hun straat. Maar vaak kunnen ze moeilijk tussen alle instellingen de weg vinden".

Een groep meiden heeft haar al weten te bereiken. Ze maakten haar attent op het oude terrein van de stadsboerderij. Els Vermeulen "Ze hadden een enquête onder ruim tweehonderd buurtkinderen gehouden of ze een idee voor dit terrein hadden. Een skatevoorziening zat er niet in. Maar we zijn wel in overleg om andere mogelijkheden te onderzoeken. Het is heel belangrijk dat we doen wat we zeggen. Maak afspraken die je na kunt komen en communiceer daarover, ook als het iets langer duurt. Mensen voelen zich genegeerd als afspraken niet worden nagekomen en verliezen dan hun bereidheid en vertrouwen mee te werken aan een schone, hele en veilige wijk".

